

Małgorzata Zajdel-Grabowska, Sylwia Jaworska-Supeł, Daniel Korzan
Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica
w Płocku

Unia Europejska w opinii nauczycieli w przeddzień akcesji

1 maja 2004 roku to dla Polski i Polaków dzień szczególny. Mimo, iż od stuleci zamieszkujemy terytorium Europy, w tym dniu „staliśmy się Europejczykami”. To kolejne w historii rozszerzenie Unii Europejskiej, tym razem zrealizowane w kierunku wschodnim, otworzyło przed naszym krajem i jego mieszkańcami nowe perspektywy, nowe możliwości, ale także nowe wyzwania i nowe obawy.

Wspólnota Europejska powstała w 1957 roku na mocy Traktatu Rzymskiego, zawartego przez sześć państw: Belgię, Holandię, Francję, Luksemburg, Włochy i Niemcy.

Rozszerzające 1 maja 2004 roku się struktury Unii Europejskiej stały się bezpośrednim bodźcem do zrealizowania opisywanych badań, zrealizowanych metodą sondażu diagnostycznego, techniką ankiety.

W tygodniu poprzedzającym oficjalne włączenie Polski do struktur Unii Europejskiej do losowo wybranych płockich szkół i uczelni, zarówno państwowych, jak i niepaństwowych (w każdym z typów), dostarczono kwestionariusze ankiety, wraz z instrukcją i prośbą o ich dobrowolne i anonimowe wypełnienie.

W badaniu wzięło udział 121 nauczycieli szkół podstawowych, gimnazjów, liceów i wykładowców uczelni wyższych. Szacowana liczba wszystkich nauczycieli w badanych szkołach była jednak znacznie większa, zbadana próba stanowiła około 40% ogółu nauczycieli, pracujących w badanych instytucjach. Z rozmów z nauczycielami i dyrektorami szkół wynika, że sytuacja może być wynikiem pewnego przesytu oraz znudzenia tematyką wszechobecną w mediach, rozmowach i życiu codziennym. Jest to też oznaka swoistej frustracji, wyraz obaw i niepewności, a także braków w wiedzy.

Najczęściej wymienianą przez nauczycieli notą w samoocenie wiedzy na temat Unii Europejskiej była ocena dobra, deklarowana przez około połowę badanej populacji. Do dyspozycji ankietowanych oddano skalę ocen szkolnych: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, mierny i niedostateczny. O ile posługujący się tą skalą ocen nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjalnych

i średnich ograniczyli się do stosowania wobec siebie skali ocen od bardzo dobrych do miernych, to nauczyciele akademicy, w niewielkim odsetku, zdecydowali się ocenić się celująco (2,3%) i miernie (także 2,3%).

Źródło wiedzy na temat Unii dla niemal wszystkich badanych nauczycieli stanowiły radio i telewizja. Jako istotne źródło informacji badani wskazali prasę (81% badanej populacji). Blisko połowa ankietowanych (ok. 40%) zdobywając wiedzę na tematy europejskie powołuje się na korzystanie z Internetu. Sieć, jako źródło wiedzy, najpopularniejsza jest wśród nauczycieli akademickich oraz szkół podstawowych. Interesującym może być fakt, iż publikacje książkowe stanowiły źródło wiedzy na temat Unii wśród nauczycieli wyższych szczebli systemu edukacyjnego. Dużą popularnością cieszyły się wśród nauczycieli liceów (42%) oraz wykładowców uczelni prywatnych (36,8%) i państwowych (32,5%). Odnotowano także istotną zależność między źródłami wiedzy, z których korzystają nauczyciele, zdobywając informacje na badany temat, a oceną własnej wiedzy. Ci z nauczycieli, którzy czytali fachową literaturę, poświęconą problematyce Unii i jej rozszerzenia, nie ograniczający się do informacji prasowych i medialnych, oceniają się znacznie wyżej (bardzo dobrze, a nawet celująco). Pośród innych źródeł wiedzy, badani wymieniali: studia i studia podyplomowe, kursy, szkolenia, konferencje oraz rozmowy i dyskusje na powyższe tematy, a także podróże i pobyty w krajach Wspólnoty.